

A propòsit de la novel·la “L’HOME QUE PERSEGUIA LA VERITAT”**Qüestió de dominis**

En el seu tranquil crepuscle, l'Andreu Novell s'obsessiona amb les ganes de netejar la memòria del pintor Eduard Vilamateu, l'home per qui va treballar més de quaranta anys com a xofer i, en els últims deu, com a persona de confiança. Els rosecs li vénen d'una mort que, segons ell, fa trenta anys no es va aclarir del tot i ara, a punt de commemorar el centenari de l'artista, encara cueja.

Més enllà d'aquest enigma, a mesura que penetrem en la vida d'aquests dos personatges ens adonem d'unes ambigües relacions de poder, amb una certa supeditació del servent a la voluntat –i als capricis- de l'amo, algú que “li parlava des d'una complicitat guanyada, com si fos un vell conegut de la família i el pagués per ser-ho”

Ara bé, la submissió no implica falta de consciència del vassallatge, ja que “en molts moments, l'Andreu s'havia sentit com un ninot de propietat particular amb qui pots buidar tot el que et passa pel cap perquè saps que no parlarà. I era cert que ell no havia parlat mai més del compte, ni llavors parlaria, perquè seria com trair-li la memòria, i sobretot, trair-se ell mateix, després d'haver basat tota la vida ens uns principis d'integritat”

A l'hora de passar balanc de tota una vida, l'Andreu sap perfectament que “l'Eduard Vilamateu no era l'individu sobrat de seguretats que aparentava. Només ell li havia de conèixer les vacil·lacions i les flaqueses de caràcter, perquè li feia de mirall que t'entén, que no et maquilla res i et respecta, el que mai no malparlarà de tu ni et deixarà en ridícul. Algú amb qui et pots mostrar dèbil perquè tu ets d'una classe superior i li has comprat la voluntat. L'Andreu s'havia hagut de mossegar la llengua moltes vegades, sempre convençut que no podia actuar d'una altra manera sense desnaturalitzar-se. Hauria perdut el seu dret a existir...”

En el fons l'home és coneixedor dels abusos de confiança per part del seu protector i, quan algú li recorda que el pintor era un individu molt variable i força excèntric, ell mateix ho ratifica: “Digues-m'ho a mi, que li havia d'aguantar tots els rampells. Sovint es feia el fatxenda, el prepotent, sobretot al principi, quan jo només era un empleat de l'empresa, però no sé per què li vaig inspirar prou confiança per dir-me el que no confiava a ningú. Era com si em fes servir per pensar en veu alta, i a tots ens agrada que ens tinguin en compte, oi? Quan em va proposar que treballés directament per ell, no m'ho creia, però hi va posar un convenciment estrany i jo vaig

acceptar. Van ser deu anys d'aprendre moltes coses d'ell i de sentir que li era útil... Mai no em va fer sentir esclau de res. Potser des de fora se'm veia massa obedient, però entre nosaltres no ho vivíem pas així. Ell podia tenir la primera i l'última paraula, però m'escoltava i... si vols que et digui la veritat, sovint el duia cap on jo volia... Estic parlant d'algú que vaig conèixer potser millor que molts de la seva família, amb mi ell no havia de representar cap paper i em sabia confessar els seus errors, la poca valentia per encarrilar la seva vida tal com hauria volgut. Es va equivocar amb una dona que era un tros de gel i amb uns fills que sempre van fer la seva, sense valorar-lo de debò... Amb mi no gastava màscares!"

Però que un vell de noranta anys s'escarrassi tant per l'honorabilitat d'un difunt es fa difícil d'entendre per a les persones que té a prop, els que l'estimen i el volen protegir. Els amics més fidels tractaran d'aconseguir que desisteixi dels intents d'aclarir el misteri, però l'Andreu s'hi reafirma, cada cop més tossut: "Hi ha moments que em costa de trobar el fonament de tants absurds, però n'hi ha d'altres que em sento ple de raó i penso tirar endavant... T'asseguro que l'Eduard Vilamateu mai no em va encabronar. Li dec molt del que sóc i l'hi vull pagar."

És amb aquesta profunda convicció dels ànims que l'Andreu Novell no parerà de perseguir la veritat, encara que n'acabi descobrint més d'una i no totes li vagin a favor.